

23. ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ	ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
A. Κύρια πρόταση κρίσης	
1. Απλή οριστική →	1α. Ειδική πρόταση με απλή οριστική (από αρκτικό χρόνο) με ευκτική του πλάγιου λόγου (από ιστορικό) συνήθως. 1β. Απλό ειδικό απαρέμφατο. 1γ. Απλή κατηγορηματική μετοχή.
2. Δυνητική οριστική →	2α. Ειδική πρόταση με δυνητική οριστική (άσχετα με το χρόνο εξάρτησης) 2β. Δυνητικό ειδικό απαρέμφατο 2γ. Δυνητική κατηγορηματική μετοχή
3. Δυνητική ευκτική →	3α. Ειδική πρόταση με δυνητική ευκτική (άσχετα με το χρόνο εξάρτησης) 3β. Δυνητικό ειδικό απαρέμφατο 3γ. Δυνητική κατηγορηματική μετοχή
B. Κύρια πρόταση επιθυμίας	
1. Υποτακτική προτρεπτική ή αποτρεπτική 2. Προστακτική 3. Ευχετική ευκτική ή οριστική	Τελικό απαρέμφατο

Γ. Ευθεία ερώτηση	Γ. Πλάγια ερωτηματική πρόταση
1. Απλή οριστική ή απορηματική υποτακτική	1α. Απλή οριστική ή απορηματική υποτακτική (από αρκτικό χρόνο) 1β. Ευκτική του πλάγιου λόγου (από ιστορικό) συνήθως.
2. Δυνητική οριστική ή Δυνητική ευκτική	2. Δυνητική οριστική ή Δυνητική ευκτική (άσχετα με το χρόνο εξάρτησης)
Δ. Δευτερεύουσες προτάσεις: (αιτιολογικές, τελικές, υποθετικές, εναντιωματικές, χρονικές, συμπερασματικές, ενδοιαστικές, αναφορικές)	Δευτερεύουσες προτάσεις (όπως και στον Ε.Λ.)
1. Οριστική 2. Δυνητική οριστική 3. Δυνητική ευκτική 4. Υποτακτική	1α. Οριστική (από αρκτικό) 1β. Ευκτική πλάγιου λόγου (από ιστορικό) 2. Δυνητική οριστική (πάντοτε) 3. Δυνητική ευκτική (πάντοτε) 4α. Υποτακτική (από αρκτικό) 4β. Ευκτική πλάγιου λόγου (από ιστορικό), συνήθως.

• Για να μετατρέψουμε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, τρέπουμε:

- α) τις εγκλίσεις των προτάσεων κρίσης σε ειδ. πρόταση, ειδικό απαρ. ή κατηγορηματική μτχ. (ανάλογα με το ρήμα εξάρτησης που θα βάλουμε),
- β) τις εγκλίσεις των προτάσεων επιθυμίας σε τελικό απαρέμφατο, πάντοτε,
- γ) τις ευθείες ερωτήσεις σε πλάγιες ερωτήσεις, βάζοντας μπροστά το κατάλληλο ρήμα, και
- δ) αλλάζουμε τα πρόσωπα των ρημάτων και τις αντωνυμίες όπου χρειάζεται.

• Για να μετατρέψουμε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

- α) Τρέπουμε την ειδική πρόταση, το ειδικό απαρ. και την κατηγορηματική μτχ. σε κύρια πρόταση κρίσης με οριστική, δυνητική οριστική ή δυνητική ευκτική (ανάλογα με το αν υπάρχει ή όχι δυνητικό ἄν).
- β) Τρέπουμε το τελικό απαρέμφατο σε κύρια πρόταση επιθυμίας, ανάλογα με το ρήμα εξάρτησης (π.χ. αν είναι το εὐχομαι → ευχετική ευκτική).
- γ) Τρέπουμε την πλάγια ερωτηματική πρόταση σε ευθεία ερώτηση με ερωτηματικό. Αν υπάρχει ευκτική, χρειάζεται προσοχή στη μετατροπή: οριστική ή απορηματική υποτακτική.
- δ) Αφαιρούμε το ρήμα εξάρτησης.
- ε) Αλλάζουμε τα πρόσωπα των ρημάτων και τις αντωνυμίες, όπου χρειάζεται.
- στ) Μετατρέπουμε την ευκτική του πλάγιου λόγου σε οριστική ή υποτακτική αλλάζοντας και τους σχετικούς συνδέσμους: ὅτε + ευκτική → ὅταν + υποτακτική, εἰ + ευκτική → ἄν + υποτακτική (αν δηλώνει προσδοκώμενο ή αόρ. επανάλ.) κ.λπ.